

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

**REDACȚIA
 și ADMINISTRȚIA**
 Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.

Mulumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se in-
 nanțiază

ROMÂNUL

Războiu și pace.

Reflexii.

Principiul învățături creștine în conviețuirea popoarelor se reliefează în acest cuvânt: *pace*. Aceasta este un efect, un rezultat, la care ajungem prin mari stoftări și multe jertfe. Prin moarte la viață, prin războiu la pace! Si vis pacem para bellum! Pacea succede războiului, care e proba puterii de viață a popoarelor. Sângele eroilor e oțelirea neamului.

Acel popor ai cărui fii nu se știu însuflețiți pentru idealuri mari și nu știu muri pentru ele: acela nu are dreptul să trăiască!

Și până vor exista popoare, va exista și această probă de foc, căci Marte n'a murit încă și nici trăsnetele Nemților nu l'or răpune pe el. El astăzi cu delicia își plimbă ochii peste întreg întinsul bătrânei Europe și la concertul armelor tresaltă sufletu-i războinic. Când monotonia păcii îl doboară, își chiamă iar oștirile și în toiul luptelor el face selecțiunea neamurilor.

Visul păcii universale e vis nerealizabil în lumea noastră trecătoare; până ce vor exista popoare deosebite, vor exista și războaie.

Sufletul popoarelor e cuprins de vraja unor idei mari, cari au o mistică înfățișare în momentul ivirii lor. Aceste sunt socotite ca ceva sfânt, de care nu te poți atinge cu mâni profane numai cu risicul vieții proprii.

Acest instinct atotputernic al popoarelor este *sentimentul lor național*, care, în graiul poporului, își află expresia în majestosul: **NOI!**

Aceste sentimente tainice sunt rezultatul unor procese seculare de evoluție, care îndrătuiește pe fieștecare popor a se desvolta conform spiritului și tradițiilor sale particulare. A împiedeca o astfel de dezvoltare a unui popor înseamnă a-l judeca la moarte națională. În senzul dreptului natural un astfel de popor — dacă se simte atăcat în existența sa națională din partea statului sau a oricărei stăpâniri străine, și dacă mai este în el o schinteie de viață, — are datorință sfântă să desvolte o cerbicoasă rezistență pentru apărarea și conservarea naționalității și a limbei naționale care este cea mai nobilă expresie a aceleia, căci un popor, care despoiat de individualitatea sa se poate absorbi de celelalte, acela nici când nu va putea deveni un factor social folositor. (*Eötvös*, într'o vorbire a sa despre Kazinczy și *Bluntschli* opul A. C. Popovici „Principiul de naționalitate” p. 34).

Acest drept natural, inalienabil al unui popor conștient de naționalitatea sa nu se poate anula prin nici o forță.

Câtă vreme vor exista astfel de state, în-

tre naționalitățile cari îl constituiesc sau mai bine zis, între interesele acestora se vor ivi conflicte...

O pace trainică nu poate să existe până ce vor fi astfel de state.

se vor ivi și zorii unei păci trainice, a unei activități înfocate și întreceri pe toate terenurile economice și culturale. Fiecare stat va fi ocupat cu organizația sa culturală și economică internă și externă.

Prim această selecțiune a neamurilor se vor alege cari sunt vrednice să mai trăiască și cari sunt condamnate pieirei.

Pacea aceasta va fi trainică respective de o durată mai lungă, dar *nu universală*, adică nu va fi de o durată egală cu dăinuirea omninoarei pe acest pământ. Când unele națiuni, ajutate de puterea lor de viață vor ajunge la o mare înflorire și la o putere, ce se impune ca o forță superioară, nimbul păcii-inaugurate prin războaiele generațiilor pe cari deja de mult le-au înghițit valurile vremii, iarăș se va întuneca și sângele iar va curge parte pentru supremația politică, prestigiul politic; parte pentru interesele culturale și economice, mai mult ori mai puțin vitale.

Aceste elemente conducătoare le putem afla și în războiul actual, considerând relațiile dintre diferitele părți beligerante. Luptă aici națiuni pentru unitatea lor politică și luptă pentru asigurarea prestigiului lor politic cum și pentru interesele economice și culturale.

În acest caz popoarele, cari au interese amenințate într'o formă ori alta de o altă putere, se unesc la o acțiune comună, deși interesele lor nu vor fi întru toate comune, ba ce e mai mult sunt chiar contrare. Exemplu ne

Pe urma-armiilor grozave.

*Prin inima cetății străvechi, pline de slavă,
 Unde trecuse Moartea cu noaptea ei grozavă,
 Se plimbă mândru Satan, cu negrele-i stafii
 Și tristele patrule adorm pe străzi pustii...
 Se plimbă mândru Satan și răsui se revarsă,
 Printre ruina moarte peste cetatea arsă....*

*Armatele viteze s'au pus demult pe fugă
 Și-eroii se 'nspăimântă de orice păpălugă....
 Azi nime nu mai merge 'n biserici și în lavre,
 Căci în cetatea arsă nu sunt decât cadavre...
 Patrurile smintite adese 'n furii grele,
 Nebune schimbă focul, luptându-se 'ntre ele....*

*Pe străzile deșerte, lugubre 'nsângerate,
 Sătulă trece Moartea de-a ei pustietate
 Și trece mândru Satan și 'n urma lui hai-hui,
 Urlând trec câinii 'n cete... sălbatici și sătuli....*

A. Cotruș

Durerea unei mame.

— Nuvelă. —

(Urmare) (5)

IV.

Scripcă intră la Dr. Strion abătul, Dr.-ul cunoscu imediat că ceva neliniștește pe integrul magistrat și-i zugrăvește pe față urmele durerii. Obrajii palizi se încordaseră printr'o putere neobicinuită. Părea că un plâns l'a surprins și-a pus pe chip floarea veștedă a suferinței, i-a încremenit buzele într'o strângere nervoasă și i-a aprins în ochi văpaia, ce se trudește uneori într'un chip ciudat să înăbușe lacrimile biuitoare. Semăna unui luptător de circ căruia i-a rămas chipul abătut așa cum era la ridicarea unei greutate. Un plâns ce nu izbucnea, fiindcă îl înăbușea în adâncul sufletului, îi pusese masca de necăjit.

M-me Stroian era în salon cu Drul. O femeie sveltă, încorsetată, ca să-și frângă mai mult mijlocul, îmbrăcată într'un „tailleur” simplu elegant, de mătase, câteva bucle blonde, încadrând un chip oval, fraged, ce frapa prin strălucirea a doi ochi albaștri era farmecul căsniciei noi. Un crin întârziat lângă o floare ofilită, era minunea aceea în alb. Se mângăia doar, că-și pregătea în fiecare zi frumusețea la

oglină pentru vizite, soiréuri etc. s'o auzea măcar oftatul, perceptibil numai unei femei, pe care „Instructorul” îl înăbușea în adâncul inimii sale înșelătoare și înșelată, iubitoare și perfidă. Era o iubire străină și de aceea îi plăcea s'o cunoască. Femeile se pasionează după aventuri de dragoste ca și pentru seminte de flori. În imaginația ei aprinsă, îl vedea mai tânăr ca pe doctor și visa înlănțuirea brațelor lui, ca o fericire pe care o vrea și o respingi totodată, fiindcă era ceva din datorințele ei oprite de baricada convențiilor sociale, iubirea înobilează însă orice suflet de femeie; mila se strecoară în adâncul inimii, ca picurii de ceară în fața unei iconițe...

M-me Stroian privi la Scripcă și înțelese că s'a întâmplat ceva neobicinuit.

Scripcă dădu bună ziua și ea îl întrebă imediat:

— Ce face m-me Scripcă?

— Nu prea bine! răspuse Scripcă. E bolnav Lorel. Am venit să-l iau pe d. doctor.

— Ce are? dle Scripcă, se interesă ea din nou.

— S'a obosit cred. S'a culcat la ore neobicinuite pentru el, a cerut apă mereu și are căldură.

— Friguri, răspuse Stroian, ca o încheiere, ce nu suferea contrazicere. Nu doarme prea mult? adăogă el.

Numărul poporal pe 1 an 4. cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2 an 2 cor

servește de asemenea războiul actual. Germania, stat ajuns la o înflorire și o putere impunătoare, și afară de aceea stat prin excelență militar, e o piedecă comună atât Franței, cât și Angliei și mai ales Rusiei pentru realizarea scopurilor și intereselor lor private.

Aliarea națiunilor întru apărarea intereselor lor se poate să se facă pe baza unității lor de rasă: *lupta semințiilor*, care asemenea poate lua proporții îngrozitoare ca și războiul actual.

Dar nu numai principiul de naționalitate — care în cea mai mare parte barem, dacă nu definitiv, trebuie să se rezolve în războiul actual, — coliziunea intereselor și deosebirea de rasă fac imposibilă o pace universală de o durată neîntreruptă, ci mai vârtos sistemul de apărare militar sau *militarismul*. Acest sistem existent într'un stat nu poate lăsa indiferent pe un alt stat vecin. Cu cât un stat se înarmează mai tare, cu atât și celelalte state sunt silit să procedeze la fel pentruca într'un eventual conflict să-și poată asigura existența. Prin aceasta, însă, un stat economic bine situat duce ușor la dezastru economic statele mai puțin bine situate economic.

Prin urmare mulți cred, că o desarmare generală ar aduce cu sine și pacea universală.

Aceasta, însă, e numai un pium desiderium. O desarmare generală e departe de a se realiza; apoi nici înșiși aderenții acestei idei nu se pot înțelege asupra modului cum trebuie înțeleasă aceasta și în ce măsură. Dar nici nu e de ajuns numai o desarmare generală, ci atunci ar fi de lipsă și o egalizare a intereselor, e *comunitate a acestora*, ștearsă orice deosebire de rasă și de naționalitate.

Tot ce există să nu zică nimenea, că e *al meu*, ori *al tău*, ci e *al nostru* al tuturor într'o formă.

Utopie!

Ideia păcii universale aparține domeniului fanteziei. Jocurile fanteziei și viața omenească stau în acelaș raport cu visul și realitatea. Viața omenească se poate asemăna cu marea a cărei suprafață e într'o continuă mișcare, într'o continuă formațiune de munți de valuri și văi adânci.

După deal urmează vale, după război urmează pace, și aceasta așa va undula până în sfârșit.

N. Flueraș.

Iepure Ioan, bolnav
Iepure Mateiu, bolnav
20 Iepure Nechită
Iepure Pașc lui Pavel
Iepure Pașc lui Tănase, rănit
Iepure Pavel lui Danilă
Iepure Pavel lui Ion
Iepure Simion lui Ioan, bolnav
Iepure Vasilie lui Danilă
Iepure Vasilie Uti, bolnav
Iepure Vasilie lui Petru, rănit
Irimes Ioan
30 Irimes Eliseu
Irimes Victor
Marcu Ioan
Miclăuș Toma
Moldovan George
Moldovan Iosif, bolnav
Muncaciu Gavrilă
Muncaciu George lui Luca, rănit
Muncaciu Gligor
Muncaciu Ioan lui Vasilie
40 Muncaciu Ioan lui Pașc
Muncaciu Ioan lui Nicolae, rănit
Muncaciu Vasilie lui Alexă
Muncaciu Vasilie lui Pașc, bolnav
Muncaciu Simion, rănit
Radu Zaharie
Roș Vasilica, bolnav
Roș Irimie
Roș Pavel
50 Roș Petru, prizonier
Salomie Ioan
Samoila Petru, rănit

Asentați în Decembrie:

Felecan Ilarion
Felecan Ioan lui Precup
Irimes Vasilie
Iepure Simion
Iepure Constantin
Iepure Vasilie
Muncaciu Todor I. Mateiu
Moldovan Simion
Popa Todor
10 Felecan Flore
Felecan Gligor lui Ton
Felecan Vasilie lui Ton
Felecan Vasilie lui Todor
Felecan Todor lui Simion
Felecan Todor lui Precup
Feneșan Gligor lui Todor
Feneșan Gligor lui Nicolae
Iepure Gligor
Moldovan Constantin
20 Moldovan Ioan
Muncaciu Nicolae
Muncaciu Ilie

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților români din comuna Sălicea, comitatul Turda, plecați pe câmpul de război și acelor asentați de curând:

(Sălicea, e comună mică, situată la poalele munților apuseni în ținuturi păduroase. După statistica mai nouă are 574 locuitori, toți Români; școală de stat cu două puteri didactice. Hotarul comunei e restrâns, puțin fertil, mai mult deluros. Isvorul de câștig e lăptăritul și lemnăritul. Dările sunt grele: aruncul comunal e de 578 procente. Satul destul de bine îngrijit. Infățișare plăcută).

Plecați pe câmpul de război:

Bolboacă Iosif, bolnav
Băran Ijga
Felecan Constantin, rănit

Felecan Ion I. Tănase, rănit
Felecan Ion Lezan, prizonier
Felecan Ion Onuc
Felecan Gligor lui Samoilă, bolnav
Felecan Gligor I. Sidon, rănit
Felecan Luca, rănit

10 Felecan Octavian, învățător, rănit
Felecan Nechită, prizonier
Felecan Vasilie I. Tanase, rănit
Feneșan Vasilie, rănit
Florian Iulius, bolnav
Gârbovan Todor, bolnav
Hodrea Samoilă
Iepure Gligor, bolnav

— Da, răspuse imediat judecătorul luminat. Doarme mereu, cu toate că stăruim să se plimbe. E o oboeală ce l'a biruit târziu, ca o consecință a unei boli grave. Mi-i frică...

— Nu-i nimic, îl împacă Stroian, voind să-l asigure totodată de știința lui.

— Să mergem dle Doctor.

— Luăm termometrul? întrebă doctorul.

— Da, răspuse Scripcă. Voi cumpăra și eu unul, ca să știu ce temperatură are.

— Complimente lui Drul Scripcă, încheie m-me Stroian, când ieșeau.

M-me Stroian îi petrecu cu privirea înduioșată. Ochii îi scânteiau puternic printre lacrimile ce-i făcea mai fermecători.

În clipa aceea rămase rezemată de un stâlp al cerdacului umbrat de ederă, ca un portret nezgrăvit încă de nici un penel...

Scripcă se mângăia când Stroian îl asigura că nu e nimic, cu toate că știa, cât cunosc doctorii ce se pronunță înainte de a vedea pe bolnav. Inchipuiesc boale fantastice, dar dacă se întâmplă vre-un maniac ce suferă de toate, orice diagnostic se potrivește. Stroian își făcuse reclamă prin câteva diagnostice aplicate la cazuri sigure și simple și de aceea obicinuia poate să se pronunțe așa ușor. Era o mândrie ce crește, o grijă de a-și flota amorul propriu. Era din acei ce-și au lozinca „prin mine”, crezând că orice nimic poate fi socotit izbândă. Nu aprecia împrejurările, ca să măsoare cu ele, faptele și gândirile. Se credea reprezentant al științei adevărate fiindcă reclama câtorva cazuri reușite, îi dăduse acest titlu. Ce greșea să în-

grămădești lumea exterioară în creierul tău, strâmt diformând-o și să nu lași spiritul să se piardă în tainele universului, culegând tot ce e de esență divină!....

V.

Aglăița rămase singură cu Lorel, așteptând pe Dr. și pe Ciprian. Steten aplecată deasupra lui, voind par'că să-i smulgă taina boalei, pe care i-o ascundea. Din scânteirea privirii lui inteligente, vedea că gândește la ceva. Mama lui ar fi dat jumătate din viață, ca să știe ce văd ochii minții lui prin paienjenisul, ce-l țesea o mână nevăzută privirii lui aprinsă de vâpata frigurilor ascunse... Aglăița simțea că fiorul lucrurilor necunoscute pătrundea mai mult ca totdeauna creierul lui de copil precoce, o lume inchipuită, ce o creiase numai pentru el i s'arăta scânteitoare, ca într'o lumină de foc bengal și mama lui simțea cum o orbește puterea vâpaei, ce nu-i luminase niciodată conștiința. Nu pricepea de unde cădea atâta lumină pe fruntea lui largă, de unde, din ce adâncuri, isvora scânteia înțelegerii?!... Ar fi vrut să-și talmăcească orice gest, orice privire ce-i pornia din ochi și mai ales gândurile, ce fermentau în tainele creierului, ca într'un laborator, căci în sufletul ei se trezise puternica dragoste de mamă, ce face pe orice femeie să urmărească orice pas al micului odor, să se bucure de râsul lui, să-i plângă durerea, culegând lacrimile în suflet ca într'o urnă și să adune tot ce mintea și inima lui poate să producă și să reacționeze, cu con-

științiozitatea unei bătrâne, ce ar culege și număra niște fire de nisip...

Stetea de multă vreme aplecată spre el, inchipuind o rugăciune în fața unei iconițe și îl întreba mereu:

— Ce ai puiul mamei?

Lorel nu răspundea nimic. Privea numai în ochii ei fix, neputând răspunde, de oboeală ori de enervare. Aglăița se înspăimântă de fixitatea privirii lui bolnave. Ochii i se măriseră par'că umplându-se de tainele necunoscutului, de misterele neființei și a morței, așa cum nu-i văzuse până atunci. Ar fi vrut să-l întrebe ceva, dar simțea cum ochii i se umplu de lacrimi. Lorel pleca atunci privirea în jos, pricepând curerea mamei. Învins de mustrarea conștiinței sale, înțelegea că el era cauza suferinței sale.

Aglăița îl privea oftând. Un fior puternic străbătea oftatul ei adânc. Era fiorul nepătrunsului, a misterului ce învăluia viața fiului și a mamei îndurerate. Totuș mai adânc tulbura acest fior, decât zguduirea unui plâns!... Era în el ceva din scăpărarea unui fulger, ce lumina conștiința mamei și a micului bolnav, arătând ca într'un aparat măritor prăpastia durerii, în care se pregătea să se prăvale amândoi... Asemeni unei adieri ce înfioară la infinit pânza unei ape liniștite și o schimbă mai mult decât un val de furtună, ce trece lăsându-i îndată cursul obișnuit, era fiorul aceluși oftat ce răscolea ființa mamei întristate ca un curent electric.

(Va urma.)

Muncaciu Vasile
Popa Vasile
Roș Nicolae
26 Samoila Vasile

În total 78, între cari sunt din mai multe familii câte trei frați plecați pe câmpul de războiu, între cei asentați asemenea.

Comunicat prin: Petru Feneșan, teolog.

România și Italia.

In expectativă.

Arad, 30 Ianuarie.

Dăm mai la vale mai multe știri și telegrame relativ la atitudinea României și Italiei, asupra cărora se îndreaptă azi toate privirile Europei.

Dăm telegramele de mai jos așa după cum le deținem din sursă ungurească, deci răspunderea pentru autenticitatea lor nu cade în sarcina noastră.

Declarațiile dlui Carp.

București. — D. Carp, cunoscutul politician român a făcut unui ziarist ungar următoarele declarații:

— E foarte greu să-ți spui astăzi cuvântul în chestii de politică internațională. Este cu deosebire dificilă situația României, care, precum se știe, s'a hotărât pentru neutralitate. Cât timp va și ea să-și mențină neutralitatea, depinde dela diferite împrejurări. Aici la București se prezintă două curente. Pe deoparte strada agitată, care visează de Ardeal, pe de altă parte tabăra bărbaților serioși, a căror voință este îndreptată spre Basarabia, spre țara, care înainte cu o sută de ani a fost ruptă de trupul nostru și care e locuită de un milion și jumătate de Români. Eu insumi aparțin grupului al doilea, căci, după părerea mea, câștigarea Basarabiei formează un interes de rangul prim.

La întrebarea, că cine va ieși învingător din acest războiu, d. Carp a răspuns următoarele:

— De sine înțeles, că numai exclusiv cele două puteri centrale au perspectiva unor sorti de izbândă. În ce privește îndeosebi pe Germani, aceștia stau pe ambele fronturi foarte bine. Ei desfășură o forță impunătoare și credința mea puternică este, că succesul decisiv va fi necondiționat pe partea lor.

În ce privește ținuta străzii din București, ea nu poate fi hotăritoare. Bărbații de stat cu răspundere au înaintea ochilor exclusiv numai interesul țării. Influențe externe nu pot atinge în nici un chip hotărârile factorilor competenți.

D. Al. Marghiloman, de altă parte, a făcut ziaristului maghiar următoarele declarații:

— Nici Austro-Ungaria, nici Rusia nu ne pot să iasă din neutralitatea noastră. În actualul moment însă nu poate nimem să spună, dacă vom putea ori nu să stăruim până în sfârșit în neutralitatea noastră. Aceasta atârână dela desvoltarea mai departe a politicii externe.

Cât pentru situațiunea de pe câmpul de războiu ar fi prematur să se tragă consecvențe în ceea ce privește victoria definitivă. Un singur lucru e sigur: că armata germană și-a dovedit în acest războiu sângerose superioritatea uriașă. Eu exprim, de altminteri admirațiunea mea acestei națiuni puternice. Ea este un stat model...

Chestiunea neutralității e tratată în România de oameni de stat înțelepți. Regele Ferdinand, care alaltăieri m'a oprit la masă, — a adăugat d-nul Marghiloman — nu se lasă în ceea ce privește chestiunea neutralității să fie influențat de nici un fel de factori lipsiți de răspundere. Majestatea Sa are în vedere numai interesele României și face ceea ce interesele țării. Tot astfel gândește și șeful partidului liberal, primul-ministru Brătianu, care procedează cu multă înțelepciune în greua lui pozițiune.

În ceea ce privește raporturile României cu Bulgaria, d. Marghiloman a asigurat pe corespondent că raporturile cu statele balcanice sunt multumitoare. Dar, — a adăugat, — trebuie să urmărim cu atențiune desfășurarea evenimentelor în toate direcțiunile. În deosebi cu Bulgaria raporturile noastre sunt neturburate. Pe cât știu eu Bulgaria se simte atrasă prin simpatii spre Austro-Ungaria.

Schimbarea făcută în ministerul de externe al Austro-Ungariei nu a produs în cercurile politice de aici vre-o emoțiune mai mare. Noi îl cunoaștem pe baronul Burian, care a fost mai înainte aici consul. După părerea mea el este un diplomat cu multă pregătire.

În urmă d. Marghioman a exprimat părerea, că Maghiarii ar trebui să aibă o politică mai teală față cu Românii din Ardeal, iar aceasta cu atât mai vărtos, cu cât Românii din regatul ungar sunt credincioși față cu Ungaria și față cu Dinastia.

Tripla înțelegere nu mai poate conta la România.

Milano. — Se comunică din Paris: În ziarul său d. Clemenceau atacă pe d. Delcassé și declară, că ar fi o greșală a se crede că România este a se socoti între prietenii triplei înțelegeri. Conte Ștefan Tisza lucrează la o înțelegere cu Românii și el în modul acesta și-a asigurat triumful politicii sale. Clemenceau își termină articolul urgitând chemarea ajutorului Japonezilor.

Rușii vor inunda România?

Sofia. — „Kambana” anunță, că din mișcările de trupe rusești din Bucovina și Basarabia se poate concluda, că Rușii ar intenționa să ocupe portul Sulina și să inundeze în Moldova.

Relațiunile Italo-române.

Berlin. — După păreri din sursă politică inițiată tot mai mult se dovedește, că vizita celor doi deputați români, dnii Istrati și Diamandy la Roma are caracter absolut particular și aceasta nu s'a făcut cu autorizarea guvernului român. Ambii politicieni fac parte din partidul războinic și intențiunea lor este să deștepte în Italia simpatii față de România. Că în ce mod au fost primiți aceștia la Roma, în această privință ziarul „Stampa” scrie între altele următoarele:

— Raporturile între guvernele celor două state sunt foarte bune. Fiecare în parte apreciază după merit identitatea situației lui. Putem însă constata, că înțelegeri diplomatice între aceste două țări nu s'au făcut. Cercerile oficiale italiene declară ca lipsite de temei știrile despre hotărârea României de a intra în războiu. Sunt însă indicii sigure, că România n'adoptat o atitudine de expectativă la fel cu Italia.

Guvernul italian a avut cele mai mari rezerve față de cei doi politicieni români, nimeni dintre membrii guvernului nu a avut tratative cu ei. Ei au convorbit numai cu politicieni, mai ales cu cei din dreapta extremă; ei mai vreau să țină conferințe. La început liga italo-română din Italia a voit să ajute ținerea conferinței dlui Istrati, dar mai târziu liga a renunțat, pe motiv, că liga nu face politică francofilă.

Războiu și literatură.

Discurs rostit la comemorarea lui Samuil Vulcan, Intemeietorul școlilor din Beins, de Dr. C. Pavel.

An de an ziua morții marelui arhiereu și mecenat Samuil Vulcan, întemeietorul acestor vechi școli românești, este ziua admirației și a recunoștinței către acest bărbat, care nu numai prin clădirea școlilor noastre, ci prin toate faptele lungi sale vieți s'a afirmat drept omul mântuirii trimis nouă de Dumnezeu la cumpene mari și în zorii vremilor de trezire.

Tocmai astăzi se împlinesc trei sferturi de veac de când a trecut din viață Samuil Vulcan, omul ce în largă și luminoasă lui pricepere pentru nevoile poporului românesc, a pus temelile acestui liceu și prin această faptă scoase și pe Românii din părțile ungurene mai în raza cultivării și îi aduse din întunec la lumină și viață.

Faptele și virtuțile acestui binefăcător în vecl nu se vor uita din pomenirea noastră și cu îndoită râvnă și cu toată întinderea inimii noastre le desvălim și le preamărim în fața tinerimei școlare. Drept aceea și prăznuirea noastră de azi, deși e mai restrânsă în proporții, dar cu atât este mai intimă și mai bogată în sentimentele pietății.

În aceste zile grele, când istoria nu se mai scrie ci se face pe înfloritoare câmpuri de luptă, faptele lui Vulcan nu ne chiamă atât în vremile, în cari s'au desfășurat viața și luptele întemeietorilor culturii românești, ci mai de grabă ne ținuiască toată luarea aminte asupra frământărilor și pe tema aceasta asupra învățăturilor și a virtuților, ce azi, în vuietul vânturilor dintre cele mai puternice neamuri de pe fața pământului, vin pe planul dintâi al preocupărilor noastre.

Știm cu toții, că astăzi aproape jumătate din omenire se războiește și mai știm și aceea, că în această groaznică vărsare de sânge ia parte și iubita noastră patrie.

Progresul statelor europene pe toate terenele, spiritul rafinat și select până la molesire al acestei culturi ce până ieri vorbea de „Les Etats unis d'Europe”, ce anii din urmă a ridicat palat pacifismului, la care dela visau și Leibnitz, Fenelor, Kant și V. Hugo, te făceau să crezi, că azi ar fi aproape cu neputință un războiu de atari dimensiuni, cum se prezintă cel de acum, între popoarele culte ale Europei.

Rasa albă și-a avut și ea perioadele de luptă în scurgerea vremii. În perioada preistorică locuia prin peșteri, cum locuiesc și astăzi cei din Neokaledonia și din Andamana, și în căutarea adăpostului și a hranei se lupta cu puterile naturii și cu animalele sălbatice.

Ieșind biruitor din această luptă începe perioada istorică; vremea grupărilor în triburi și a diferențierilor, când apoi se încinge lupta omului cu omul. Trec veacuri după veacuri, popoare apar și dispar, până ce în suta din urmă, sub lucrarea spiritului filosofic și științific, prind a se lărge cunoștințele despre om și lume, și atunci se deșteaptă individul și în individ un nou simț, simțul, sau mai bine zis, instinctul social. În noua ipostază omul își cercă dreptul de om și pretinde și luptă pentru dreapta împărțire a bunurilor pământesti; începe lupta omului cu materia.

Tinta acestei lupte — abstrăgând unele aberații ale ei — este: crearea unei posibilități statornice de a-ți satisface nevoile prin propria ta muncă cinstită, sau cel puțin, — ca fiecare individ să-și capete prețul muncii sale.

În această luptă, care este o prea firească rezultantă a vieții, fiecare om de bine, fiecare instituție culturală la parte. Îndeosebi biserica și școala neconținținesc ridicarea omului la demnitatea sa de om, așa cum pretinde aceasta Ziditorul nostru pe cea dintâi pagină a Catehismului. Școala lucrează la ridicarea omului prin luminarea minții; iar biserica prin poruncile și înțelețele ei învățăturii stăruiește în aceeași vreme la înfrânarea patimilor, la curățenia cugetelor și a inimii noastre. Tinta fieștecăruia, și a școlii și a bisericii, este omul, mintea și sufletul omenesc, — cari trebuiesc dezvoltate și nobilitate în armonie, ca apoi omul acesta, cunoscându-și adevărata sa chemare, să nu mai râvnească la bunul altuia, ci prin propria lui muncă să-și creieze o platformă de existență, vrednică de numirea de creatura lui Dumnezeu. Aceasta este munca păcii.

Dar într-o zi, — după o vreme de năduf, ce premerge marilor furtuni, — omenirea fu alarmată din această muncă de propășire. Viscolul pustiirii a suflat pe acest pământ și este vremea când doar popoarele trebuie să se ispășească și să se curețe de păcatele lor, căci prin ispitele suferinței se curățesc neamurile. — (A. Russo).

Într'acea fatală zi, ca sub vraja unei lovituri, se întoarse roata vremii cu veacuri înapoi și puteri necuprinse de mintea noastră omenească desfundară toate vranele potopului de urgie asupra omenirii. Am zis puteri necuprinse de mintea noastră, pentru că în această neasămuită deslănțuire, mai știm ce știm una și alta, dar în fața complexului stai înmărmurit. Când am văzut primaoră marea, mi-am zis: ceea ce cunosc și văd aci înaintea mea, e apa și totuși ceea ce nu cunosc și mă înfioară este oceanul nesfârșit de apă. Așa suntem și cu cunoștințele noastre asupra-acestui mare războiu.

De aceea, când astăzi ne uităm unii la alții cu strângere de inimă, când „Apusul și Răsăritul s'au luat la luptă, când urlă vijelia și Duhul Domnului trece pe pământ”, mai de grabă ne vine să zicem cu cronicarul Neculcea: „Domnul face neamurile și Domnul le stinge”. Omenirea ce mai nainte stătea țară lângă țară și popor lângă popor, întrecându-se în faptele luminării și ale propășirii, azi se distruge reciproc. Cultura europeană a ajuns să se prăbușească tocmai prin roadele acestei culturi. Vedem cum cartea, când intră în ea neșaful fără hotare al banului, în loc să edifice, dărâmă. În acest războiu nu se ciocnesc numai diferite oștiri, ci și diferite culturi, se ciocnesc puterile expansive ale diferitelor constelațiuni istorice, ce azi pun popoarele mai mici în fața unor perspective și întrebări, de a fi sau a nu fi.

Popor trainic și cu rost este acela, care la întrebarea pe care i-o pune istoria, răspunde totdeauna cu mințe, neșovăitor și limpede.

Poporul românesc din patria noastră, așezat aici în zorii epocii creștine, în cinstirea lui de lege, ordine și ocârmuire, totdeauna a fost gata la rândul său, să răspundă deschis și cu bărbăție la întrebarea pe care l-au pus-o soartea și istoria patriei sale.

Când, în timpuri de pace i s'au cerut virtuți cetățenești, el s'a impus prin acestea, slujind cu credință, pe

împăratul și plătindu-și greutățile. — Și totdeauna în tre marginile legii a căutat să se mai desbore și să lărgască obezile, între cari l'au aruncat nenorocirile istorice. În nizuințele de ușorare a sorții sale, puterea de expansiune a poporului românesc deja prin veacul XV. e ca și o apă, veșnic în mișcare, dar la temelia acestor mișcări nici când nu aflăm nesupunere ori poftă de răsvrătire, ci totdeauna vitregimea sortii, în care gemea; erau raporturile sociale și economice ale pământului, pe care îl lucra în sudoarea cruntă a feței sale. Dela deslegarea acestor probleme economice în chip mult-puțin norocos, atârână și desfășurarea paginilor, când triste, când mai senine, ale cărții ce cuprinde viața noastră în scurgerea vremii fără răgaz.

Și când mai târziu și-a văzut atâtea graiul și legea cea străbună, fără gând de nesupunere, el a ținut numai să se aplece acolo unde a fost primejdii. Deși noroc n'a avut niciodată, totuși din toate încercările de cutropire și desbinare ale istoriei, poporul românesc a ieșit norocos așa, că tocmai din aceste frământări de-a ne apăra când moșioarele, când legea și limba, a încolțit literatura română și unitatea noastră culturală de astăzi.

În vremuri de răsmiriță, cum sunt și cele de azi, poporul românesc e sub drapel, umăr la umăr, acolo unde îl chiamă glasul sfânt al patriei. Sufletul neamului nostru s'a arătat totdeauna tare, când a fost și este vorbă de apărarea pământului strămoșesc.

Când patria îi cere virtuți ostășești, el răspunde cu virtuți ostășești afirmându-și în chipul acesta menirea de a leși mai în fața istoriei.

Și dacă a-ți iubi patria este și înseamnă a voi binele și a lucra pentru binele patriei, poporul românesc răspunde acestor cerințe în chipul cel mai strălucit. Drept aceea, când cineva contribuie la luminarea și întărirea acestui popor, lucrează în aceeași vreme pentru binele și întărirea patriei noastre și a înaltului tron. De aceea e atât de sfântă înaintea noastră amintirea marilor fii ai neamului și ai bisericii noastre și între aceștia amintirea lui *Samuil Vulcan*, care a deschis cel dintâi ușă luminării pentru Românii din Ungaria și care în chipul acesta și dincolo de mormânt lucrează pentru poporul său și îndreaptă destinele patriei sale.

Tot ce-i ispravă în viața noastră de azi, este în strânsă legătură cu biserica, cu așezăminte și cu strălucitele fețe bisericesti din trecutul nostru. Toată istoria noastră, a acestor de dincoace, ne grăiește din biserică. Biserica aceasta, așa cum a fost, a fost a noastră și în ea ne-am păstrat limba și obiceiurile și nici azi nu-mi pot închipui un progres adevărat decât păstrând neatinte aceste comori, ce ni-s scumpe, fiindcă ele sunt temelile dăinuiri noastre ca popor, pe aici.

În spiritul acestor comori, în spiritul acestei biserici românești și în școala marilor ei fii voim să creștem și pe mai departe tinerimea română și de aceea când numai ni se dă prilej, ținem să-i apropiem inima și sufletul fraged de „*tăcuții oameni mari*” ai noștri, de ideile și îndemmurile lor, ca după aceea într-o zi și ea, la rândul ei, să lucreze pentru luminarea și ridicarea neamului și în aceeași vreme spre binele și înaintarea patriei.

Și astăzi, când glasul patriei strămtorate îndoit ne chiamă, avem să sămănăm în ogorul minții și în cel al inimei tinerimei române, sămânța înaltelor virtuți și îndemnuri scoase nu numai din școala marilor noștri mecenafii, ci și din scrisul poezilor noștri, din scrisul acelora, căror Tatăl din cer le-a încredințat vre-o taină pentru neamul nostru. Aceste sentimente trebuie să arză astăzi în inimile noastre și să facă, ca în aceste inimi să crească numai graul cel curat și fără neghină, virtutea noastră străbună.

În literatura nici unui popor din lume nu se prezintă mai curată și mai sfântă loana pământului strămoșesc, decât în scrisul poezilor noștri.

(Sfârșitul în numărul viitor).

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță: Pe câmpul de războiu sunt ninsori mari. În Galiția occidentală și Polonia au loc numai recunoașteri și hărțuiri între patrurile și când zarea se mai limpezește lupte de artilerie.

În Carpați, spre apus dela strămtorea Ujoc am respins atacurile Rușilor, cauzând dușmanului pierderi grave. La Vezérszállás și Voloc s'au terminat luptele. Pe dușman l'am alungat îndărăpt pe înălțimile strămtorilor și am făcut alte 400 de prizonieri.

În Bucovina liniște.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: În ținutul dela Kussen spre nordost dela Gumbinnen am zădărnicit atacul dușmanului, cauzându-i mari pierderi.

În partea nordică a Poloniei nu e nici o schimbare.

Spre nordost dela Bolimov, spre ost dela Lovic, trupele noastre l'au scos afară pe dușman din pozițiile lui anterioare și au pătruns în pozițiile principale dușmane. Am menținut față cu contraatacurile vehemente ale dușmanului, afară de o mică parte, tranșeele, cari le-am cucerit și le-am aranjat.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: O flotilă aeriană de a noastră cu prilejul unui sbor de noapte a aruncat bombe asupra parcului de etape a Englezilor din cetatea dela Dunkerque.

Am respins atacul dușmanului făcut împotriva noastră în duel, spre nordvest dela Nieuport. Dușmanul pătrunzând într'un punct în pozițiile noastre l'am aruncat îndărăpt în cursul nopții în luptă cu baioneta.

Spre sud dela canalul La Bassée Englezii au încercat să reocupe o poziție ce am cucerit-o dela ei. Atacul l'am respins cu ușurință.

În celelalte puncte ale frontului n'a avut loc nici un eveniment mai esențial.

Luptele la Dunajet și Pilița.

Viena. — „Newyork Herald” din Paris publică dela corespondentul său trimis pe câmpul de războiu din orient: Aliații au concentrat trupe numeroase în jur de Bochnia și Neu-Sandez, pentru ca să poată zădărnici atacurile armatei rusești. Rușii s'au retras până la Tarnow dinaintea focului de fapt puternic al artileriei austro-ungare, care a făcut între cazaci mari ravagii. Lângă Pilița au avut loc de asemenea lupte între Ruși și aliați. Rușilor le-a reușit să se întărească între Racia și Wlacegow. Spre nordvest dela Varșovia, ofensiva germană continuă. Rușii opun o rezistență viguroasă.

Soarta Galiei și a Bucovinel se va decide la Varșovia.

Cracovia. — Corespondentul de războiu al ziarului „Ruskoje Vijedomosti” scrie: În acest războiu noi nu mai putem să ne mulțumim cu istorica retragere victorioasă, pentru că la spațiile noastre se găesc puncte mai tari, decât ori când și pentru că azi nici iarna cea mai grea nu poate să fie o piedecă. Trăim noi vremuri, când dificultățile puse de natură le putem învinge cu ajutorul rezultatelor tehnice. Dar chiar acest fapt nu e în favorul nostru. Dacă vom fi nevoiți să cedăm Varșovia și vom fi constrânși să ne retragem după cea mai apropiată linie de apărare, vom ajunge într'o situație foarte critică. Centrul celei mai apropiate linii de apărare e Brest Listowsk și tot ce se găsește spre apus ar ajunge în acest caz într'o clipă o cetate puternică pentru Germanii și Austro-Ungari, fiind totodată siliți să evacuem în acest caz Galiția și Bucovina. Afară de aceste e îndoelnic, că oare vom putea prevedea armata noastră în retragere cu destulă muniție și alimente. Dacă vom suferi o înfrângere în fața Varșoviei, aceasta în tot cazul va fi decisivă.

Comunicat rusesc.

Petrograd. — Cel din urmă comunicat al statului-major rusesc spune: De partea dreaptă a Vistulei de jos au avut loc în 23 Ianuarie ciocniri neînsemnate, pe frontul ce se întinde dela orașelul Radzanow până la râu. De partea stângă a Vistulei e relativ liniște, afară de ținuturile dela Borzymow și Gumini, unde Germanii când prin atacuri deschise, când cu ajutorul sabelor au încercat să se aproprie de pozițiunile noastre. Focul nostru i-a împiedecat însă și i-a constrâns să se retragă având mari pierderi. În Galiția Austriacii au pornit ofensiva în 22 și 23 Ianuarie pe frontul ce se întinde dela Jaslika până spre ost dela calea ferată Nowgorod—Sambor. Ofensiva austriacă a fost foarte vehementă mai cu seamă în ținutul dela Jaslika, unde dușmanul a împușcat cu tunurile pozițiile noastre și a aruncat în luptă o trupă mai mare decât o divizie, sprijinită de artilerie. Cu toate acestea focul nostru a cauzat mari pierderi dușmanului și a împiedecat înaintarea lui.

În Bucovina, la graniță la Valea Putnei, la 20 verste spre apus dela Câmpulung, avânturpele noastre au stat o zi întregă în luptă cu artileria austriacă.

Relațiunile italo-bulgare.

Sofia. — *Oficiosul „Narodni Prava” ocupându-se de relațiunile italo-bulgare spune, că tozınca Bulgariei este menținerea păcei în Balcani, prin păstrarea individualității etnice a tuturor popoarelor balcanice. Bulgaria este convinsă că pentru evoluția și dezvoltarea pașnică a Bulgariei și a celorlalte popoare balcanice, aceea cari anul trecut au fost neînduplecați trebuie să facă jertfe acum. În această direcție, spune oficiosul bulgar, Italia susține Bulgaria. Într Bulgaria și Italia există interese comune. În Roma, Bulgaria n'a avut și nu va avea inamici.*

Planul unei „noul ofensive” rusești.

Viena. — Se comunică din Londra, că corespondentul ziarului „Daily Telegraph” telegrafiază din Varșovia:

— Într'un termen de o lună va începe o nouă ofensivă rusească, dar care nu va fi o luptă de tranșee; planul prevede într'un mod larg cooperarea diverselor arme dând mai ales un rol mare cavaleriei. Planul marelui duce Nicolae e de a ține dușmanul pe loc pe frontul actual în scop de a avea disponibile cât mai multe trupe posibile spre a da o ofensivă în regiunile alese.

Noul plan de campanie prevede niște operațiuni cari vor ține cel puțin șase luni, dar timpul nu joacă nici un rol.

„Noua tactică” a Rușilor în Bucovina.

Viena. — Corespondentul din Petrograd al lui „Frankfurter Zeitung” comunică ziarului său:

— Sunt în măsură de a da ca sigur, că comandamentul armatei ruse din Bucovina și-a schimbat (?) tactica de luptă pentru ocuparea regiunii Vatra Dornei. Aceasta în urma luptelor grele însă fără succese din ultimele zile. E vorba de a forța flancul drept al armatei austro-ungare, care se razimă pe Dorna românească. În acest scop cazaci în număr de peste 8000 încearcă să treacă munții evitând ca grosul trupelor austro-ungare să aibe lupte directe la Iacobi și regiunile din împrejurimi cari duc spre Vatra Dornei.

Pentru luptele ce urmează a se da pentru cucerirea Dornei, Rușii au adus până acum vre-o 60.000 de soldați.

Pentru o înțelegere româno-bulgară.

București. — Intre guvernul român și cel bulgar se urmează actualmente tratative în vederea unei înțelegeri pentru tranzitul mărfurilor române prin Bulgaria, mărfuri cari sosesc prin Salonc.

O nouă misliunea rusească în România.

București. — Aflu că zilele acestea va sosi prin Ungheni o misiune rusească, compusă din mai multe personalități marcante. Misiunea pare a avea o însărcinată pe lângă guvernul român. Se crede, că membrii acestei misiuni vor fi însoțiți de d. Mihail Arion, secretarul legatunii române din Petrograd.

Înarmarea Olandei. — Unde se va negocia pacea.

Viena. — Se telegrafiază din Haga, într'un mod semioficial, că guvernul Țărilor-de-jos a declarat în a doua cameră, în privința proiectului de lege privitor la prolongirea duratei serviciului în armata teritorială, că situația Țărilor de jos cere această hotărâre, deoarece, ca la începutul războiului, guvernul olandez trebuie să aibă la dispoziție toate forțele militare ale țării.

Parlamentul olandez a adoptat proiectul privitor la înființarea unei misiuni pe lângă Vatican, mai ales în eventualitatea încheierii păcii.

Câțiva deputați au exprimat îndoelile lor dacă Roma ar fi nimerită pentru tratativele de pace; alți deputați au recomandat înființarea unei asociații interparlamentare cu un caracter oficial spre a delibera despre mijloacele de a restabili pacea.

Înțelegerrea româno-bulgară.

București. — „*Dimineața*” află din Sofia: Din cercurile legatției române de aici aflu, că relațiile româno-bulgare n'au fost niciodată mai bune ca acum. Sperăm, mi s'a spus în aceste

cercări, că tratativele vor înlătura toate divergențele din trecut, așa ca să nu mai existe nimic care să ne despartă. România nu este împotriva Bulgariei-mari. Nici în Bulgaria nu găsim între factorii răspunzători pe cineva care să fie împotriva realizării visurilor naționale române. Suntem doar singurele state balcanice vecine, cari n'avem de ce ne uri.

Pentru realizarea înțelegerii trebuie a mutăm guvernul respective, precum și miniștrilor Derussi și Radoff, cari lucrează fără răgaz pentru apropierea româno-bulgară. — T.

Bulgaria și Grecia.

Milano. — Corespondentul din Roma al ziarului „Corriere della Sera”, care e în bune relațiuni cu ministrul bulgar la Roma, d. Rizoff, scrie:

— E sigur, că Ghenadieff se mărginește a vizita numai Roma, ceea ce are o importanță deosebită. Ghenadieff și Rizoff, ambii originari din Monastir, sunt astăzi poate cei mai marcanti reprezentanți ai irendentismului bulgar și cer, ca prima condiție a reînnoirii alianței balcanice, o *retrocedare a unei părți din Macedonia*.

O înțelegere între Bulgaria deoparte, România și Serbia de altă parte e realizabilă. Opoziția Serbiei contra unei cedări de teritorii s'a micșorat mult în ultimul timp. În schimb Grecia a rămas intransigentă și se opune mai cu seamă ca Monastirul să fie cedat Bulgariei.

Englezii au închis canalul Suez.

Rotterdam. — Guvernul olandez face cunoscut că Englezii au închis canalul Suez.

Aeroplane franceze deasupra Adrianopolului și Enos.

Paris. — Din Petersburg se anunță că aviatori francezi sburând deasupra Adrianopolului și Enos au aruncat bombe, cari însă n'au explodat. Aviatorii francezi s'au întors neatinși din acest sbor.

Armata otomană a pornit spre Egipt.

Rotterdam. — Din Londra se telegrafiază: Ziarele de azi anunță că armata din Libanon a Turcilor a pornit spre Egipt, condusă fiind de fostul ministru de marină Dsemal Pașa.

Armata aceasta înaintază în 3 coloane.

O coloană e în marș dealungul țărmlui mării, a doua la 18 kilometri dela țărml, iar a treia înaintază dinspre sud. Pionierii conduși de ofițerul german Meixner au construit o cale ferată de câmp pentru transportarea apei și a alimentelor pentru trupe.

Diferite.

— Din marina de războiu a Angliei care a luat parte în lupta navală din Marea Nordică, lipsesc trei vapoare. Se presupune că unul a fost scufundat de flota germană, iar două în urma retragerii au dat peste mine.

— În Anglia s'au luat dispoziții că din toate orașele expuse bombardării aeriene germane, galeriile de tablouri să se așeze în locuințe subterane.

— Guvernul englez a declarat că din rezerva infanteriei stă gata de a pleca pe câmpul de războiu jumătate de milion.

— Părerea specialiștilor olandezi e că întreaga ofensivă rusească a eșuat. Urmarea acestei eșuări e că nici defensiva nu va produce rezultatele dorite.

— Președintele Statelor Unite Wilson a ridicat veto contra legii de emigrare.

— Ministrul de finanțe rusesc a călătorit la Paris.

— Ministrul de marină francez a sosit în Londra și s'a prezentat în audiență la regele George.

— Exregele Manuel al Portugaliei din Spania a călcat pe pământ portughez unde într-o localitate a avut întâlnire cu monarhiștii.

— Numirea lui Körber de ministru de finanțe se așteaptă pe săptămâna viitoare.

— Garibaldini într-o ședință avută, au decis că vor forma o armată de 30.000 legionari combatanți.

— Guvernorul Varșoviei a dat o ordinațiune, ca toți bătrânii, femeile și băieții să părăsească orașul.

Doliul episcopului dr. Dem. Radu.

† Paraschiva Radu.

Colo departe într'un sătuleț din munții Ardealului a închis ochii pentru veci o inimă bună de româncă, Paraschiva Radu, iubita mamă a P. S. Sale d. episcop dr. Demetriu Radu al Orăzii-mari. Venerabila matroană de sigur a plecat mulțumită în lumea veșniciei, fiindcă bunul Dumnezeu i-a ascultat rugăciunea ferbinte a inimei sale bune, să-și vadă răsplata virtuților sale: înălțarea pe tronul arhieresc a iubitului său fiu Demetriu.

Noi abia aseară am primit știrea dureroasă despre încetarea din viață a mamei P. S. Sale.

Vestea morții a fost comunicată mai întâi Consistorului arhieresc din Blaj — scrie „Unirea” — care îndată a luat dispozițiile, ca venerabilei decedate să i se facă onorurile ceie din urmă, în mod solemn. Rev. d. Dr. Izidor Marcu, canonic mitropolitan, a fost delegat, ca să participe, ajutat de o asistență de preoți și clerici, cari au plecat numai decât la Uifalău, unde se vor îndeplini funeriile.

Astfel se dă odihnei trupul rece al fericitei mame, înconjurată de dragoste și podoabă, ultimele ce i se mai pot da în această viață.

Lângă sicriul ei mut plâng astăzi zdrobiți de durere copiii ei, unul episcopul Orăzii, celalalt canonic și altul celce moștean a rămas la moșioara părintească.

Toată viața, truda, sbuciumul părinților este pusă în serviciul copiilor lor. Dar numai puținilor li-se revarsă deosebitul noroc, ca să-și vadă opera încununată cu succesul dorit. Iar aici?

Un fruntaș plugar cu soția sa, din belșugul roadelor pământului lucrat cu sudoarea feței, își trimite copii la școală. Visul lor ce putea fi altul decât, ce e al tuturor mamelor dela sate: să-și vadă băieții preoți. Și tu fericită mamă, văzut-ai dimpreună cu neuitatul tău soț, pe copiii tăi: unul episcop și altul canonic.

Simțim, că la parcursul acestor carieri strălucite, vibrează mult din energia, ambiția, mândria sufletului tău, care s'a avântat atât de admirabil în această operă măreață.

Prin tine se preamărește sufletul urlaș al femeii române, încununat cu atâta frumusețe, cu atâta putere și râvnă. Noi trebuie să fim cu atât mai mândri de tine cu cât superioritatea calităților femeii române se manifesta prin tine într-o casă de plugar, de unde viața noastră socială își capătă mereu plenitudinea, pulsației sale.

Dormi în pace și Domnul Vă aibă în paza sa, precum în viață ai fost mamă aleasă și fericită.

Familia Radu a dat din acest prilej următorul anunț funebral:

Subscriși cu inima zdrobită de durere anunțăm că mult iubita noastră mamă, soacră, bună și soră

Paraschiva Radu născută Maior

a repausat în Domnul la 25 n. l. c. după un morb scurt, împărțită fiind cu SS. Taine ale muribunzilor, în anul 75-lea al vieții sale.

Rămășițele pământești ale scumpei repausate se vor înmormânta în 27 l. c. la oarele 2 d. m. în cripta Bisericii „Sfintei Uniri” din comuna Tâmpăhaza.

Tâmpăhaza-Uifalău, 25 Ianuarie 1915.

În veci pomenirea ei!

Demetriu episcop, Nicolae, Iacob canonic, Teodorica m. Sălăgian fii și fiică. Sever Sălăgian ginere; Dominca n. Radu noră; Ioan, Vasile, Ioan, Octavian, Valeria, Paraschiva, Valentina, Teodorica, Marta și Cornelia nepoți și nepoate. Teodor Maior, Ana Maior și Maria Muntean n. Maior frate și surori.

Inmormântarea defunctei a avut loc Mercuri la oarele 2 d. a. în Uifalău. Prohodul a fost slujit de rev. d. Dr. Izidor Marcu, canonic mitropolitan, asistat de d. Samuil Ciceronescu, canonic în Oradea și o mare asistență de preoți și 12 clerici și doi diaconi, între cari unul a fost d. Dr. G. Papp, secretarul P. S. d. episcop Radu.

Sicriul acoperit de numeroase cununi admirabile a fost așezat pe un car tras de șase boi. În urma sicriului mergeau adânc întristații: fiii Dr.

Dem. Radu, episcop, Dr. Iacob Radu, canonic și Nicolae și fiica Teodorica m. Sălăgian, Sever Sălăgian, ginere, Dominca n. Radu, noră, Ioan Vasile, Ioan, Octavian, Valeria, Paraschiva, Valentina, Teodorica, Marta și Cornelia nepoți și nepoate, Teodor Maior, Ana Maior și Maria Muntean n. Maior, frate și surori, și alte numeroase rudeni, precum și foarte mult popor din loc și jur.

Prohodul mare a fost slujit în pompoasa biserică din localitate zidită cu cheltuiala P. S. d. episcop Dr. Dem. Radu.

După terminarea prohodului, d. canonic Dr. Isidor Marcu a rostit un panegiric foarte emoționant. Dar momentul care a produs cea mai mare emoțiune asupra întregului public a fost acela, când însuș P. S. d. episcop Dr. Demetriu Radu, fiul defunctei, a rostit deslegarea din urmă pentru dulcea Sa mamă.

Apoi în sunetul lugubru al clopotelor și cântările clericilor sicriul a fost scos din biserică și așezat în cripta familiară din curtea bisericeii.

După înmormântare a avut loc tradiționala „pomană”.

Mercuri la ora 11 noaptea P. S. d. episcop Radu s'a întors la reședința Sa la Oradea-mare.

Transmitem atât P. Sale dlui episcop Dr. Dem. Radu, cât și întregii familii sincerile noastre condoleante.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 30 Ianuarie 1915.

Curtea de Argeș.

București, 28 Ian.

Un orașel ca multe altele din România, în regiunea dealurilor, care este una din cele mai favorizate în țara noastră un orașel fără altă strălucire decât aceea a tihnei și fără altă frumusețe decât a meandrelor deluroasă ce se întind ca o dantelă în orizontul nu prea îndepărtat. Dar în mijlocul acestui orașel neînsemnat, se înalță cel mai însemnat din mormintele de artă bizantină în Europa, o admirabilă perlă arhitectonică în care cochetăria junilor se împacă cu meticuloasa lucrare de detalii. În acest orașel ridicat la o renume europeană printr'o capod'operă, sălășluiește acum pentru vecinicie mormântul marelui Rege. Și prin aceasta, Curtea de Argeș, a devenit o curte de maiestrosă venerație. Iar faptul că la Curtea de Argeș se găsește lângă mormântul regelui, totdeauna văduva ce plânge pe lespezile de marmoră al mormântului soțului pierdut, face ca orașelul dela poalele dealului să fie o localitate în care dușoșia se unește cu respectul, admirația de cele vechi, cu conștiința unui frumos ce ne poate susține în viitor, și în total un loc de pelerinaj românesc.

Fie ca acolo sub umbra bisericeii măestre unde umbra lui Manole își plânge jertfa vieții, prin clopoteli de sticlă de sub cornise, Românii să se simtă uniți în cuget și simțiri! Și fie ca în apropierea mormântului Regelui Mare, conștiințele să se întărească prin o turbire de tot ceea ce e al nostru, de tot ceea ce poartă o amintire, sau un vestigiu, de suflet mare românesc! Petronius.

O nouă donațiune regală. M. S. regina Elisabeta a României a dăruit primăriei orașului Curtea-de-Argeș încă o sumă de 70.000 lei; aceasta pentru iluminatul orașului.

Un nou fapt mai presus de ori ce cuvinte de laudă.

Sărbătorirea zilei de 24 Ianuarie v. — Unirea Principatelor — în București se va face în anul acesta de către societatea „Tinerimea Română” în unire cu „Soc. Ortodoxă națională a femeilor Române”, în mod solemn. D. Barbu Delavrancea va ține cu această ocazie o conferință. De asemeni cei mai valoroși reprezentanți ai culturii și artei române, vor da concursul lor.

O dăruire frumoasă. D. Dr. Nicolae Ciacian, medic în Pecica, a dăruit suma de 100 coroane pentru rănii din spitalul din strada Darányi și pentru cei din seminarul teol.-pedagogic, ambele spitale conduse de dna Livla Dr. Vuia.

Inregistrând cu recunoștință frumoasa faptă a dlui Dr. N. Ciacian ne exprimăm dorința că această faptă să găsească cât mai mulți imitatori.

Dăruire. D. Gheorghé Popp, cons. ministérial din Vaidacuta a trimis la administrația ziarului nostru suma de 10 coroane pentru a procura cărți și calendare pe seama răniților români.

Mulțumirile noastre!

In jurul cutremurului. Regele Victor Emanuel s'a întors la Roma întorcându-se din regiunile pustiite de cutremur. M. Sa a adus cu sine șase copii orfani găsiți printre dărâmaturi orașul Aquila a suferit o sută de milioane de lire pagube. A fost vătămată fontărie la faimoasă a „celor 99 de șipote” și câteva biserici monumentale. Ultimele știri zugrăvesc situația ca îngrozitoare. In unele localități unde se aflau fabricile și atelierile cele mai înfloritoare din Italia centrală opera de ajutor e aproape cu neputință. Sunt sute de milioane de pierderi. In cele din urmă 24 de ceasuri „au fost alte 40 de sguđituri de pământ.

Mulțămită publică.

Azi am primit o mare colectă de alimente din frunțașă comună **Semlac**, pentru spitalul aranjat în seminarul din Arad. In total se poate pretui la suma de 700 coroane. La cererea directă a dlui preot **Patriciu Tucra** s'a trimis din partea spitalului 2 soldați să primească darurile adunate la școala dlui **Ionescu**. Deoarece **Semlacul** nu are comunicație de cale ferată, dăruirile trebuiau trimise pe trăsuri până la Arad, cale destul de lungă, pe un drum nu prea bun. La îndemnul dlui primar comunal **George Herteg**, fruntașii **Mitru Aldea** și **Ștefan Stoian** au adus darurile cu trásurile lor proprii în mod gratuit până la seminar. Tuturor celor ce au răspuns apelului călduros al dlui preot **Tucra**, adresat în biserică de sărbătorile sf. Botez, — în numele societății „Crucea roșie” le exprim mulțumiri călduroase.

La rezultatul frumos al colectei pe lângă dnii **Tucra**, **Ionescu** și **S. Ponta** și-au dat concursul colectând prin comună încă dsoara **Sofica Dima** și dsoara **Melania Ionescu**; pentru oboseala adusă din partea numitelor, în numele răniților și societății „Crucea roșie” le mulțumesc frumos. (Vor lua pildă și alte dne și dsoare să facă la fel).

Au binevoit a contribui bani, rufe, albituri pentru pat, legume, făină etc. următorii:

Iosif Barbos, Nicolae Gușet, Teodor Pasc, Lazar Julan, Imbrea Iacob, Istin Ioan, Stoian Ștefan, Petru Gal tânăr, Ioan Petiesc, Nicolae Mărină, Dimitrie Crăsnic, Ioan Danicskó, Miron Călușer, Teodor Cios, Ioan Suciu, Mitru Bărbuț, Săffer Mihály, Danița Suciu, Ilie Pescariu, Teodor Honoi, Catița Pașc, Mitru Părjol, Teodor Măcian, Stoian Nica, ifj. Roth Márton, George Morar, Elena Silágyi, Elița Glogovácian, Herteg Sofia, Stoian Ștefan, Galiș Iacob, Duma Todor, Hălmăgian Todor, Titihazan George, Roman Ioan, Alexandru Cuzman, Titu Guleș, Kilich György, őzv. Emerich Katalin, Albuța Lazar, Petru Herteg, Constantin Roșuț, Băbău Ioan, Tat Lazar, Marta Nicolae, Popian Nicolae tânăr, Popian Ioan călțunar, Tiultin Nicolae, Suciu Todor nr. 512, Ardelean Todor voinicul, Teodor Suciu nr. 346, Popa Ioan, Coșniță Todor, Hălmăgian Todor, Sumândan G., Hermeze Mihai călțunar, Hermeze Petru, Neamț Dimitrie, Herteg Todor, Dudoș Mitru, Roșiu Mihai Nicolae, Șunca Todor, Coșniță Petru, Mladin Marți, Lați Măcian, Nicolae Ionuțaș, Părjol George. Morar Ioan, Stoian Petru, Cuzman Ștefan nr. 308, Fat Petru, Cuzman Ștefan nr. 270, Guita Petru, Tiuhazan Ana, Ștefan Ponta, învățător, Călușer Lazar, Oprea Constantin, Căzan George, Hermeze Mitru, Todinca Nicolae, Stoian Nicolae, Ștefan Andreica, Petru Faur, Călușer Vasilie, Măcian Ilie, Guleș Ioan, Muntean Dimitrie, Ruska Pál, Hălmăgian Ion tolea, George Herteg, Hornoi Floarea, Nica Ionuțaș, Romulus Ganea preot, Coșniță Florița, Hafics Ioan, Ionuțaș Gyiku, Guleș Todor, Guleș Dimitrie, Gal Lazar, Ardelean Todor păpăniș, Stoian Gligor, Teodor Ionuțaș, Mitru Rancu, Tăran Iacob, Lopoșan Saveta, Moroșan Todor, Marina Maria, Cuzman Jagra, Barbura Mita, Suciu Todor nr. 345, Stoian Ilie, Nicolae Herteg bătrân, Cuzman Petru rotar, Doca Todor, Bola Nicolae, Bulzan Todor, Galiș Nica, Cuzman Ștefan nr. 270, Barb Nicolae, Roșu Marina, Mura Irimie, Neamț Nicolae, Julan Nicolae, Suciu Mihal, Istin George, Sucigan Constantin, Esenmüller Péter, Cismaș Petru, Lăpușca Nicolae, Fana Iosif, Cioban Floare, Aldea Ioan, Pașc Lazar, Suciu Ioan, Păcurar Tănăsie, Todinca Ioan, Tat Mila, Gurban Ioan, Haj Kuzana, Roth Jakab, Galiș Petru, Herteg Vichentie, Andreica Mitru, Neamț Maria (Gușet), Indreica Sofia, George Indreica, Nicolae Herteg, Roșu Ilie, Lăpușca Ioan.

Arad, în 30 Ianuarie st. n. 1915.

Livia Dr. Vulă.

Kenjiro Tokutomi.

Până la moarte..

Roman japonez.

Tradus în românește de P. Robescu.

(Urmare).

(4).

III.

Culesul ferigelor.

Drumul care duce dela Ikao la Mizusawa (zis încă și Mizusawa-Kwannon după numele sfântului budistic Kwannon), este lung de vre-o cinci kilometri și șerpuieste în susul unui deal. Șoseaua este foarte bine îngrijită și se umblă pe dânsa așa de bine, că chiar un orb ar putea-ș urca, fără ajutorul nimănui. Cu cât te urci, cu atât ochiul cuprinde largă vale Jomo, iar din vârful dealului, ochiul o cuprinde toată. La dreapta și la stânga șoselei se desfășoară câmpii verzi, cari în primăvară se acoper de mii de flori, peste cari, frunzele mari ale ferigelor bune de mâncare, formează arabescuri ciudate și mirisitoare. Cui îi plac frumusețile naturii, i se va părea scurtă, o întreagă zi de primăvară, petrecută, ca un vis, în mijlocul ierbei și al florilor acelor!

Intr'o după amiază plină de soare, Nami și Takeo, cu Iku și o fată ce avea în serviciu, se duseseră să culeagă ferigi. Ca să se odihnească, după ce umblaseră mult în sus și în jos, fata întinse cortul într'un colț de umbră răcoros, și îndată Takeo se întinse pe iarbă, pe când Nami, după ce-și scoase sandalii, își scutura praful după kimono cu o batistă de mătase. După aceea se așeză cu grație lângă dânsul, exclamând:

— Ce localitate minunată!

— Ce frumoasă sunteți astăzi, stăpână, — zise Iku înfășurându-o cu o căutătură de dragoste supusă — și ce frumos ați cântat!

— Am cântat atâta, că mă supără gâtul — răspunse Nami surâzând.

— Imi pare rău, că n'am adus și ceai, — zise fata întinzându-i o pungă plină cu portocale și și cu *sushi**).

— Ne mulțumim și cu portocalele, zise Takeo curățind pe cea mai frumoasă. Nami-son, mă prind că tu nu știi să cureți o portocală cu atâta artă ca mine.

— Nu te prinde.

— Printre ferigele culese de domnul, sunt o mulțime de alte buruieni — zise binișor fata.

— Tu arunci vina pe mine, ca să nu te certăm, zise baronul în glumă. Ce timp frumos! Par'că sunt altul!

— Și uite ce frumoasă culoare are cerul! O bucată din albastrul acela superb, ar fi o minunată rochie pentru o femeie! — zise Nami.

— Poate s'ar potrivi mai bine unui marinar, Nami.

— Ce miros îmbătător se ridică de pretutindeni! Ascultă, Takeo.. auzi o ciocârlie cum cântă?

— Mie mi-a trecut oboseala. Matsu, dacă am mai culege câteva ferigi?

— Și Iku, se porni cu fata, pe covorul de iarbă moale.

— Lăsați semne, pe unde treceți, ca să vă putem găsi, — le strigă Takeo; și întorcându-se către Nami: Cât este de voinică și de vioate Iku!

— Da, cu toată vârsta ei, este încă voinică.

— Ești obosită, mica mea Nami-san?

— Nu, Takeo... par'că niciodată n'au fost așa de puternică și așa de senină, ca astăzi.

— Când umblu pe mare, văd multe privești minunate, dar nu cred să fi văzut vre-odată o privește mai frumoasă, ca aceasta de azi. Nu ți-se pare și ție că este încântător? Uită-te la stânga, la valea care strălucește sub soare; vezi Sibukawa, unde am dejunat?... Și în partea cealaltă, vezi ceva care strălucește ici și colo

* Un fel de prăjitură japoneză, făcută cu orez și cu carne.

ca un șearpe azuriu? Este fluviul Tone. Il vezi, Nami?... Și colo în fund, pe coasta muntelui Akagi, colo unde vezi un fum, este Mayebaski, cu țesătoriile de mătase.

— Dar panglica ceia arginție, ce fuge la vale?

— Este tot Toné. Dincolo de el, nu se mai deosebește nimic. Ar fi trebuit să luăm cu noi un binoclu, nu este așa Nami-san? Cu toate că, poate este mai frumos peisagiul văzut astfel, în depărtarea fumurie.

Nami puse mâna pe genunchiul lui Takeo și suspină:

— Cum aş vrea să rămâi mereu aici, cu tine!

Doi fluturi aurii trecură în sbor; pe urmă se auziră niște pași infundați de iarbă și de-odată, o umbră înaltă se arată înaintea lor.

— Takeo-san!

— Salutare, Chijiwa-kun! — răspunse baronul vesel. Ce vânt te aduce pe aici? Nici nu-mi trecea prin minte, că o să te întâlnesc prin aceste paragini.

Chijiwa era un tânăr de aproape douăzeci și șapte de ani, îmbrăcat în uniformă de ofițer. Chipul lui frumos, era palid, cu toate greutatele meșteșugului său ofițeresc. Totuși, ceva în expresia feței, îi strica frumusețea figurei... poate indoitura sarcastică a buzelor sau poate privirea întunecată a ochilor săi negrii. Dânsul era vârul lui Takeo, și cu toate că era inferior în grad, totuși era socotit unul dintre cei mai inteligenți ofițeri din statul major.

— Nu vă așteptați să mă vedeți pe aici, nu este așa? Am fost ieri la Takasaki, pentru afaceri, unde am petrecut noaptea. Azi dimineață, am sosit la Sibukawa, unde mi s'a spus că Ikao este aproape, și atunci m'am dus la hotelul vostru, să vă caut. Acolo mi-au spus că sunteți prin părțile acestea, la cules ferigi și iată-mă. Măine dimineață plec. Nu vă deranjez?

— De fel. Ai văzut pe mama?

— Da, am văzut-o ieri dimineață. Este bine și vă așteaptă.

Pe urmă, uitându-se la Nami cu o privire scânteitoare: Și părinții dtale, la Akasaka sunt bine.

Când a sosit Chijiwa, Nami se roșise, dar când dânsul îi vorbi, obrații săi se făcuseră ca para focului, și dânsa plecă ochii în jos.

— Mi-au sosit ajutoare! — zise Takeo râzând. Acum nu mai mi-e teamă de nici un atac. Trăiască aeanta forțelor de uscat cu a forțelor de mare! Am putea pune la fugă mii de amazoane. Și când te gândești că aceste două femei — și arată pe Iku și pe Matsu cari se întorceau — au îndrăznit să mă acuze că în loc de ferigi eu am cules buruieni!

Iku, văzând pe Chijiwa, încruntă sprâncenele:

— Aci? Cu ce ocazie?

Takeo îi răspunse:

— I-am telegrafiat eu adineauri, cerându-i ajutor.

(Va urma)

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Petru Raica, Suștra. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Martie 1915.

Alexandru Vașiadi, Tămașda. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Decembrie 1914.

Dionisie Bădin, Mocerș. Am primit 4.80 cor. în abonament până la 31 Ianuarie 1915.

Ioan Tr. Filip, Lugoșul-inf. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Iunie 1915.

Sofronie Nedici, Biserica-albă. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Iunie 1915.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Aviz!

Aducem la cunoștința on. publică că »Calendarul partidului național« pe 1915 e complet epuizat.

Adm. ziarului »Românul«.

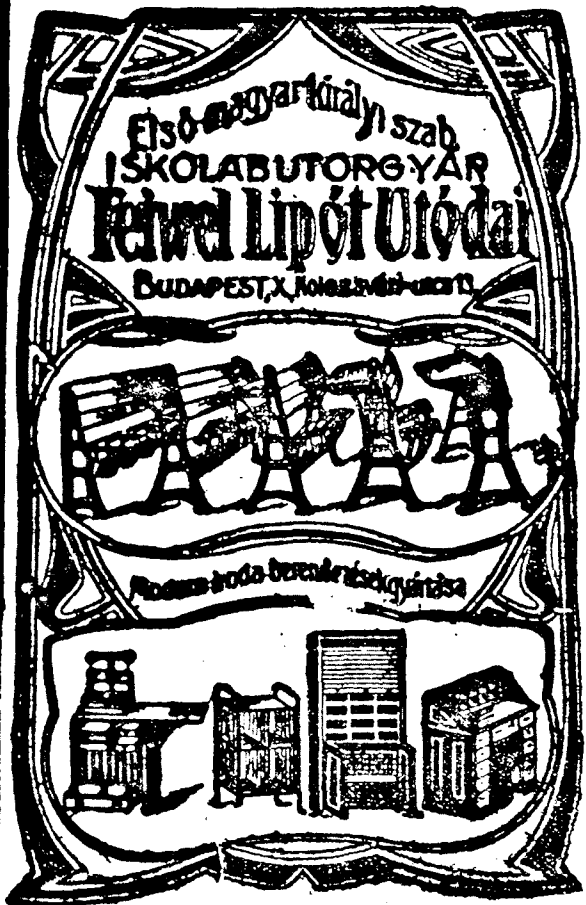

Caut un practicant de farmacie

cu sau fără practică. Ofertele să se adreseze farmacistului Virgil Vlad, Gyulafehérvár. Postul se poate ocupa imediat.

(Va 2353—10)

Prima fabrică de bănci de școală brev. reg. ung.

Liferează

cele mai moderne și mai bune bănci de școală brevetate sistem „Feivel”, „Zahn” și „Rettig”, mobilier pentru școli aparate de gimnastică, mobilier modern pentru biserici, bănci pentru biserici și mobilier pentru grădinițe de copii.

Fe 1288

Prețurile gratis.

Fabricarea aranjamentelor de birouri moderne.

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: :: In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad, Piața Andrásy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.
(Ca 2270)

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articoli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curățese și vopsese cu multă grijă și specialitate în stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — In cazuri de moarte hainele de pânură și de mătăsă, hainele pentru bărbați etc. se vopsese grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparaază cu specialitate în croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

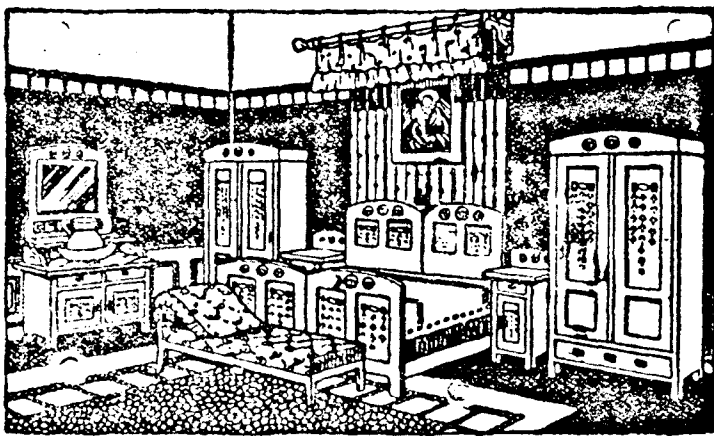
Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON: 994.

Prăvălie și stabiliment principal: str. Laudon, nrul 9., colțul pietei Valeria. (Lu 2106)

TELEFON: 994.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

Cea mai renumită mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

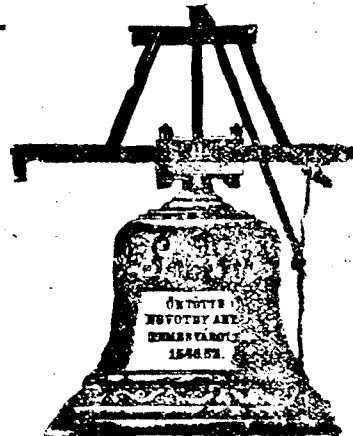

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

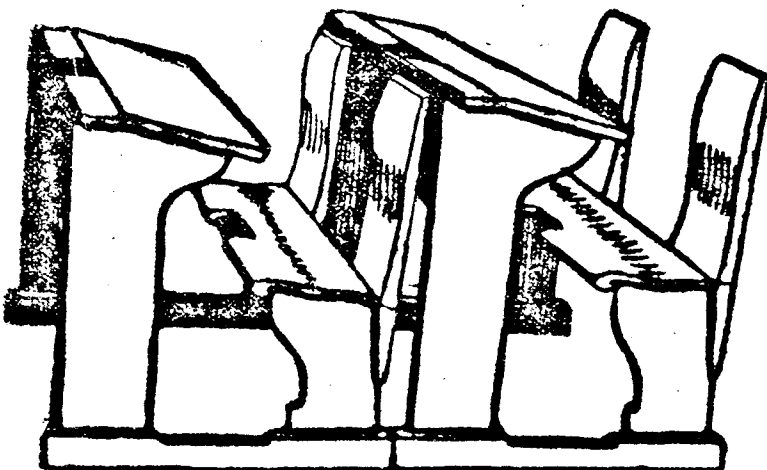
Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alul

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GAURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 461 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.

CORNEL JUCU

mare stabiliment pentru aranjamente moderne de școale și biserici. :: ::

LUGOS,

strada Hunyadi nr. 11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ja 762

Cea mai bună apă de dinți premlată la mai multe expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.

500 cor.

plătesc acela care după întrebuințarea
apei de dinți **BARTILLAS**
— o sticlă 80 fil. — mai are durere
de dinți sau miroasă gura. :

Ed Bartilla-Winkler's Nachf.

L. Plan.

Wien, X. Goethegasse 7.

Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară pronunțat **Apă de dinți Bartilla**; pentru denunțările falsificațiilor plătesc onorar bun. În comunele în cari se poate căpăta această apă trimit franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.

Dacă voești

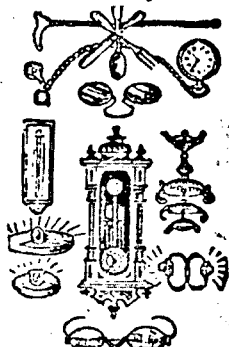
să cumperi bijuterii moderne și veritabile, adresează-te firmei:

Slepák A.

bijutier,
ceasornicar
și
auritor

MAROSVÁSÁRHELY, Széchenyi-tér nrul 41.

Magazin de ceasuri elvețiene, de aur, argint, oțel, nichel p. buzunar și ceasuri cu pendulă. — Bijuterii fine și brillante, obiecte de lux veritabile de argint și argint de China, obiecte optice.

În marele meu atelier se execută tot felul de bijuterii și se reparază cu specialitate bijuterii și ceasuri. — Prețuri convenabile, serviciu prompt. Se 2072

ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE ȘI COFERĂRIE
ORENJT G. & FEIRI W.

ODINIOARĂ SOCIETATEA CURELARILOR

Strada Cisădiei 45. SIBIU, Helfauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și voiaj, poclăzit și procvături, port-monee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate. CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY (vârzobi), permanent în dispozit. Toate articolele în branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimit franco. (O-9)

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientios.

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei tărmi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roza . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »HÖFER«.

Săpun Höfer . . . . . à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate farmaciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-Versendungsdepot **HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III, Ungargasse 14. (E 1968-50)

Prima specialistă vieneză de corsete

JOSEFINA BINDER

LUGOJ. strada Donnaz numărul 13.

(Bi 2197)

Imi iau voia a atrage luarea aminte a onorabilelor dame din Lugoj și împrejurime asupra corsetelor mele fără balene, cari formează o talie frumoasă, fără de a strânge sau apăsa.

Ajunge o singură încercare pentru a se convinge despre bunătatea acestora. Prețul e foarte convenabil, cel mai ieftin deja 8 coroane.

Recomandându-mă deosebitului sprijin, semnez cu distincție stimă și considerație, gata de a servi on. public.

JOSEFINA BINDER.

Fiecare corset este produsul meu propriu și nu marfă de fabrică. Se efectuează corsete și corsage după măsură.

Corsete pentru ținută dreaptă, band-ge de dame pentru anumite stări, pentru vătămătură și altele se găsesc aici în mare asortiment

Se primesc reparații și se efectuează — ieftin.

Dacă suferi în DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA“, (purgativul de fier) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare cari sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârșituri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâreli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 250 fil., 12 sticle 5 coroane.

Efectul purgativ de fier „LAXA“, va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul“ (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL“, această esență de stomac vindecă orice sau de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (napădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu indrumările de lipsă costă 120 fil.ri.

Originalul „Laxa“ și „Regenolul“ se poate afla la preparatorul original

Sándor Zoltán

farmacist în Erdőszentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL“ la ce e de recomandat să fie cu atenție! (Sa 572)